

2025 JAARPLAN REKENKAMER A2 GEMEENTEN

Rekenkamer
2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Onderzoek en signalering door de rekenkamer	2
3. Samenstelling rekenkamer	3
4. Capaciteit van de rekenkamer	3
5. Onderzoeksprogramma 2023.....	3
6. Overige geplande activiteiten in 2023	5
Bijlage: Groslijst onderzoeksonderwerpen	6

1. Inleiding

2025 wordt het tweede jaar dat de Rekenkamer A2 Gemeenten onderzoek doet voor Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard. Wegens het plotselinge en vroegtijdige vertrek van onze collega heeft de Rekenkamer vrijwel het volledige jaar op slechts twee in plaats van drie leden geleund. We gaan ervan uit dat we in 2025 weer voltallig zullen zijn. Het jaarplan is immers gebaseerd op drie leden binnen de Rekenkamer.

De rekenkamer maakt aan het einde van het lopende jaar een jaarplan voor het volgende jaar voor de drie A2 Gemeenten. Dit doet ze in één plan waarin ze duidelijk onderscheid maakt voor de afzonderlijke drie gemeenten. Aangedragen onderzoeken die (nog) niet uitgevoerd zijn staan op een groslijst. Die groslijst wordt elk jaar aangevuld met door de fracties van de afzonderlijke gemeente aangedragen onderzoeksonderwerpen. De gemeente Cranendonck heeft dit jaar onderwerpen aangedragen via de auditcommissie. Voor Valkenswaard en Heeze-Leende is dit in een schriftelijke ronde aangedragen.

Op basis van de opgehaalde input en aangevuld met eigen onderzoeksonderwerpen stelt de Rekenkamer een shortlist op van potentieel uit te voeren onderzoeken.

2. Onderzoek en signalering door de rekenkamercommissie

De rekenkamer voert onderzoeken uit naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Met deze onderzoeken ondersteunt de rekenkamer raadsleden in hun kaderstellende en controlerende taak. De rekenkamer staat voor onafhankelijkheid en professionaliteit met oog voor de behoeften van de raad. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in de samenstelling van de rekenkamer, die volledig uit externe leden bestaat. En uit een gedegen wijze van onderzoek en de conclusies en aanbevelingen uit verrichte onderzoeken. Daarbij hoort een houding die blijk geeft van politieke en bestuurlijke sensitiviteit en een goede communicatie met de raad. Het jaarplan weerspiegelt onze drijfveer om binnen de beschikbare budgetten te komen tot een optimale ondersteuning van de kaderstellende en controlerende taak van de raden.

De rekenkamer weegt af welke onderzoeken door de eigen leden worden uitgevoerd, in welke vorm en omvang, en voor welke onderzoeken gebruik wordt gemaakt van externe onderzoeksbureaus.

Voor het uitwisselen van ideeën en ervaringen rond onderzoek (uitvoering, proces, impact, et cetera) neemt de rekenkamercommissie deel aan bestaande rekenkamernetwerken. Hieronder valt participatie in:

- NVRR (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies): jaarcongres, bijeenkomst landelijke kenniskring, etc.
- Bijeenkomsten van de Algemene Rekenkamer
- Bijeenkomsten van andere lokale Rekenkamers

De rekenkamer attendeert de gemeenteraden gedurende het jaar op ontwikkelingen die voor het doeltreffend, doelmatig en rechtmatig handelen van de gemeenten relevant kunnen zijn. Ook informeert de rekenkamercommissie over onderzoek van andere instanties als dat relevant voor de raad is. Hiertoe brengt de rekenkamer jaarlijks 2 nieuwbrieven uit.

3. Samenstelling rekenkamer

De rekenkamer is samengesteld uit de volgende externe leden:

Voorzitter : mevrouw Drs. K. van den Berg, lid-rapporteur Valkenswaard

Leden : de heer Drs. C. Cransveld MBA, lid-rapporteur Cranendonck
vacature, lid-rapporteur Heeze-Leende

4. Capaciteit van de rekenkamer

De rekenkamer verzorgt in principe de planning en de begeleiding van onderzoeken. Voor het uitvoeren van onderzoeken wordt in de regel extern ingehuurd vanuit het budget van de rekenkamer

Voor 2025 heeft de rekenkamer de beschikking over een budget van € 84.621. In onderstaande tabel is het budget per gemeente aangegeven en is de verdeling van de middelen voor gezamenlijke werkzaamheden van de rekenkamer aangegeven.

Tabel: Budget 2025

	Heeze-Leende	Cranendonck	Valkenswaard	Totaal
Verdeelsleutel gezamenlijke onderzoeken	20%	30%	50%	100%
Verdeelsleutel vergaderingen	33,3%	33,3%	33,33%	100%
Budget	€ 24.389	€ 25.775	€ 34.647	€ 84.621

5. Onderzoeksprogramma 2025

1. Gemeenschappelijk Onderzoek A2

Jeugdzorg

Verschillende instanties hebben de afgelopen jaren aan de bel getrokken over de penibele situatie in de jeugdzorg. De overheid slaagt er niet in om kwetsbare kinderen te beschermen, concludeerden de Inspecties Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Inspectie Justitie en Veiligheid (JenV) onlangs nog in een brief aan de ministers. De Universiteit van Leiden trok een soortgelijke conclusie, en ook de rechtspraak en de Raad voor de Kinderbescherming hebben eerder hun zorgen geuit. De werkdruk binnen de jeugdzorg is hoog, jeugdigen moeten vaak (te) lang wachten op hulp wat een risico kan zijn voor hun ontwikkeling dan wel hun veiligheid. Intussen hebben jeugdhulpverleners het gevoel tekort te schieten omdat ze onvoldoende tijd en aandacht kunnen bieden. Verder staat het budget van het Rijk en van de gemeenten onder druk. Jeugdzorg stelt dat het budget volstrekt onvoldoende is om problemen in de jeugdzorg aan te pakken. Bovenstaande is aanleiding voor de rekenkamer om de stand van zaken ten aanzien van jeugdzorg binnen de drie A2 gemeenten te onderzoeken. Dit onderzoek is inmiddels afgerond en gaat begin 2025 de wederhoor procedure in, waarna het in het voorjaar aan de raden aangeboden kan worden.

Bestuurskracht GRSA2

De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2) heeft als hoofddoel het behartigen van de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van bedrijfsvoering. De specifieke doelstellingen van de GRSA2 zijn:

1. Het behoud van kwaliteit in de dienstverlening
2. Het borgen van continuïteit in de bedrijfsvoering
3. Het verbeteren van de dienstverlening aan gemeentelijke organisaties, inwoners, bedrijven en instellingen
4. Het verminderen van kwetsbaarheid bij de drie deelnemende gemeenten
5. Het realiseren van efficiencyvoordelen op de lange termijn

De GRSA2 streeft ernaar deze doelen te bereiken door het uitvoeren van opgedragen bedrijfsvoeringstaken middels uitstekende dienstverlening die kwalitatief hoogwaardig, betrouwbaar en in nabijheid van de gemeenten wordt geleverd. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het waarborgen van de lokale autonomie en beleidsvrijheid van de individuele gemeenten.

De samenwerking richt zich op diverse gebieden, waaronder Werk en Inkomen, Personeel en Organisatie, Informatisering en Automatisering, Juridische Zaken, Financiën en Administratie, en andere bedrijfsvoeringstaken. Door deze krachtenbundeling beoogt de GRSA2 de bestuurskracht van de deelnemende gemeenten te versterken, zodat zij beter kunnen voldoen aan de eisen die door de rijksoverheid, burgers en bedrijven nu en in de toekomst aan hen worden gesteld.

De rekenkamer gaat onderzoeken of de GRSA2 de bestuurskracht van de individuele gemeenten en de drie gemeenten samen inderdaad versterkt wordt door samenwerking op GRSA2 niveau.

Armoedebeleid

De gevolgen van armoede en schulden voor zowel de betreffende persoon, het gezin en de samenleving zijn groot. Mensen in armoede hebben een groter risico op zowel gezondheidsproblemen als sociale en psychische problematiek. Er zijn allerlei regelingen in het leven geroepen om armoede te bestrijden. Deze regelingen worden echter niet optimaal benut door de doelgroep. Zo wordt de pot voor bijzondere bijstand niet volledig gebruikt. Wat is de reden en hoe zou dit kunnen verbeteren?

De Rekenkamer van zowel Cranendonck als Heeze-Leende en Valkenswaard start in 2025 een onderzoek naar het armoedebeleid van deze drie gemeenten. Is er een integraal beleid en wordt het minimebeleid en de schuldhelpverlening daarbij betrokken? Welke regelingen zijn er op dit beleidsterrein, wat zijn de doelstellingen, wat is er gerealiseerd en waar liggen kansen? Hoe effectief zijn het huidige beleid, de huidige voorzieningen en maatregelen? Bereikt de gemeente de (volledige) doelgroep, de mensen die het nodig hebben? Lukt het de gemeente om achter de voordeur te komen of blijft (een deel van) de doelgroep, uit schaamte misschien, buiten beeld? Naast een gezamenlijk algemeen hoofdstuk zijn dit enkele van de vragen die per gemeente onderzocht gaan worden.

2. Onderzoeken op gemeentelijk niveau

We zijn van plan om bovenstaande twee grote onderzoeken uit te voeren in 2025. Echter, uw rekenkamer zou volgens verordening uit drie personen bestaan. Vlak na de installatie van de drie leden als rekenkamerlid, heeft het derde (en nieuw geworven lid) zich echter teruggetrokken. Daardoor bestaat uw rekenkamer al bijna één jaar uit twee leden die drie gemeenten voor hun rekening nemen. Om deze reden hebben we er vooralsnog voor gekozen om naast deze twee grote A2-brede onderzoeken geen klein onderzoek per individuele gemeente uit te voeren. Zodra we spoedig op volledige bezetting zijn kunnen we dit nader bezien.

Cranendonck

Vooralsnog niet van toepassing

Heeze-Leende

Vooralsnog niet van toepassing

Valkenswaard

Quick-scan naar de rol van het inwonersplatform in vergelijking tot de voormalige adviesraad Sociaal Domein. Planning voorjaar 2025.

6. Overige geplande activiteiten in 2025

Opvolging rekenkameronderzoeken

Om bij te dragen aan een “lerende organisatie” vindt de rekenkamercommissie het van belang om enige tijd na de afronding van een onderzoek met de organisatie te kijken of de aanbevelingen opvolging hebben gekregen. Wanneer dit niet het geval blijkt te zijn, kan worden gekeken wat hiervan de redenen zijn en wat verder gedaan kan worden om het lerend vermogen te vergroten. We willen graag met de gemeenten nagaan of hier behoefte aan is en hoe we dit aan zouden kunnen vliegen.

Communicatie met de gemeenteraden

In 2025 willen we al Rekenkamer meer investeren in de communicatie en dialoog met de gemeenteraden.

In Cranendonck is dit inmiddels geregeld via een frequent contact met de auditcommissie. Die lijn willen we doortrekken naar 2025. Met de griffiers van Heeze-Leende en Valkenswaard gaan we na of er nog andere mogelijkheden zijn om het contact met de gemeenteraden te intensiveren.

Bemensing Rekenkamer

In 2025 hopen we volledig bezet te zijn door het invullen van de openstaande vacature voor de Lid-rapporteur voor Heeze-Leende.

Bovendien hopen we in 2025, conform de verordening, ondersteund te kunnen worden door een ambtelijk secretaris. Gesprekken daarover zijn in 2024 reeds opgestart.

Bijlage: Groslijst onderzoeksonderwerpen

Valkenswaard
<p>Wat levert aansluiting bij Brainport Eindhoven de gemeente Valkenswaard op?</p> <p>Lukt het Valkenswaard om de (economische) kansen die aansluiting bij Brainport biedt, aan te grijpen en daarvan te profiteren?</p> <p>Brainport; wat levert aansluiting nog voor toegevoegde waarde op?</p> <p>Aansluiting Brainport: Hoe kan Valkenswaard zich (met toekomstvisie) optimaal profileren in regio. Zichtbaar maken, invloed uitoefenen.</p>
<p>Ouderen in armoede: speelt deze problematiek in Valkenswaard</p> <p>Ouderen maak vaak geen gebruik van voorzieningen en toeslagen waar ze recht op hebben.</p> <p>Speelt 'verborgen armoede', ouderen die rond moeten komen van een AOW ook in Valkenswaard?</p> <p>Armoedebeleid</p>
<p>De bestuurscultuur. Aanbeveling uit het onderzoek (en rapport) "Groter dan ik ben" van de commissie De Cloe - begin maart 2018 -zijn nauwelijks uitgewerkt, veel praten niets doen, elkaar de hand boven het hoofd houden. Heerst er in Valkenswaard een cultuur van cliëntisme en besluiteloosheid?</p>
<p>Sociaal domein, WMO irt tot financiën, invoering WMO-abonnementstarief. Sociaal Domein Wmo: breedst mogelijke zin. financiën plus consequenties invoering kosten naar draagkracht en aanvulling collectiviteit chronisch zieken. Nadrukkelijk zo breed mogelijk aanvliegen. Stille armoede toevoegen aan sociaal domein. Arme mensen die de stap niet durven of kunnen zetten</p>
<p>Verliezen in begroting op Jeugdzorg; Tariefstelling juist, kostendekkend. Wordt er geleverd wat er wordt gevraagd (gefactureerd)? Geld is niet meer geormerkt. € 1,9 mln. in 2021 is niet meer terug te vinden</p>
<p>Subsidiebeleid. verordening helder, praktijk onduidelijk. Verschillende vormen van toekenning, inconsequent beleid. Vele discussies. Wat is noodzakelijk aan subsidies, denk aan hoogte vermogen als criterium bijvoorbeeld. Wordt gelijkheidsbeginsel gehanteerd en hoe zit t met verantwoording?</p>
<p>Sturen op afstand, gemeenschappelijke regelingen, Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden: invloed als gemeente waar zit die?</p>
<p>Afspraken met woningbouwcorporatie + uitvoering daarvan</p>
<p>Eurocircuit, breed: uitbreiden, stikstofcrisis</p>
<p>Grote structurele subsidieontvangers die geen verantwoording af hoeven leggen. Subsidiebeleid: Subsidie adviescommissie voldoende adequaat?</p>
<p>Maatschappelijk vastgoed. Tekort aan ruimte voor verenigingen.</p>
<p>Stikstof en Pfas, Kansen en bedreigingen. Waar gaat het goed en waar kan het beter. Met name berekeningen en haalbaarheid i.r.t. beleid gemeente</p>
<p>Participatie: Hoe vorm te geven. Spanningsveld: burger centraal. Maar dat betekent dat de grootste lobbyist gehoord wordt terwijl mensen die minder zichtbaar zijn niet gehoord worden. Verschillende vormen van participatie. Moeten we meer naar de burger luisteren?</p> <p>Onderzoek loopt en ronden we in 2024 af.</p>
<p>Kostendekkendheid van de leges</p>
<p>Inhuur derden</p>
<p>Rol van wijkraden</p>

Heeze-Leende
De financiën in het Sociaal Domein (inkomsten en uitgaven) In 2020 kan overschrijding van kosten in het Sociale domein, met name de jeugdwet, waarschijnlijk voor het laatst opgevangen worden in de reserve Sociaal Domein. Voor de toekomst moet structurele oplossingen gevonden worden. Zeker wanneer het Rijk ontstane tekorten niet gaat dekken.
Deelname aan gemeenschappelijke regeling Blink
Opbouw van de lokale heffingen ('woonlasten) Inzicht verschaffen in de opbouw van de lokale heffingen en nagaan of belastingheffing conform gemeentelijk beleid en principes verloopt. Zijn er indicatoren die behulpzaam kunnen zijn in monitoren van deze keuzes die de gemeente maakt voor het heffen van belastingen. Hebben de we juiste hoogte van de heffingen, kan het meer/ minder? Wat moet , kan en mag?
Hoe kan de raad controle uitvoeren op gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingen. Ook met oog op nieuwe wetgeving.
Opbouw lokale heffingen, oa OZB. Opbouw van de lokale heffingen ('woonlasten) Inzicht verschaffen in de opbouw van de lokale heffingen en nagaan of belastingheffing conform gemeentelijk beleid en principes verloopt. Zijn er indicatoren die behulpzaam kunnen zijn in monitoren van deze keuzes die de gemeente maakt voor het heffen van belastingen. Hebben we de juiste hoogte van de heffingen, kan het meer/ minder? Wat moet, kan en mag?
Hoe zit het met de ondersteuning van het verenigingsleven? Hoe worden de gelden verdeeld en wordt dat evenwichtig gedaan?
2 grote kostenposten in de gemeente: - Kosten voor riool en waterbeheer - Onderhoud infrastructuur We gebruiken daar al jaren dezelfde rekensystematiek voor. Voldoet dat systeem en de uitgangspunten?
Jaarlijks moet de begroting en jaarrekening vast worden gesteld. Voor kaderstellende rol is het belangrijk om hier goed inzicht in te hebben. Het is echter lastig om te bepalen of de begroting sluitend is, omdat het niet allemaal definitieve posten betreft. Hoe hiermee om te gaan?
Hoe effectief is het beleid en de uitvoering daarvan op het gebied van jeugd en jongeren, met name de doelgroep waarop Cordaad Jongerenwerk zich op richt
Hoe effectief zijn de externe onderzoeken die worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente en zijn de redenen om een onderzoek extern i.p.v. intern te laten uitvoeren valide?
Hoe gericht zijn de zogenaamde 'grote projecten' op het bereiken van een duidelijk en meetbaar maatschappelijk doel, blijft dit doel ook in beeld tijdens de looptijd van zo'n project en kan na afloop getoetst worden op dit doel?
Het is lastig om te bepalen of de begroting sluitend is, omdat het niet allemaal definitieve posten betreft. Hoe hiermee om te gaan?
Onderhoud en rehabilitatie wegen + riool Vanuit meerjarenonderhoudsplan kijken of de acties in de pas lopen met het beleid qua tempo en qua kosten, zodat we beeld scherper kunnen krijgen voor de toekomstige begrotingen. En hierbij wegen en riool splitsen hierin.
Doorlooptijden, ook in het besluitvormingstraject, hoeveel tijd zit er gemiddeld tussen start update beleidsplan en daadwerkelijke aanname/afwijzing van de raad?

Cranendonck
Grote Projecten Controle op (grotere) projecten
AZC Het draagvlak voor het AZC neemt steeds verder af. Wat is hiervan de oorzaak, hebben we de zaak nog onder controle en hoe beoordelen we afspraken die we met AZC gemaakt hebben? Heeft de gemeente zelf voldoende proactief gehandeld om de huidige afname in draagvlak te voorkomen? Welke invloed heeft de wijze van communicatie vanuit de gemeente danwel partijen in de gemeenteraad gehad op het dalende draagvlak? Wat zou de gemeente kunnen doen om het draagvlak te herstellen? De gelden van het AZC door de gehele begroting.
A2 Samenwerking De idee bestaat dat A2-Samenwerking niet de beloofde kwaliteit biedt. Is A-2 samenwerking nog wel de juiste manier? Wat zijn voorwaarden voor een succesvolle samenwerking?
Armoede- en minimabeleid evenals schuldhelpverleningsbeleid. Focus op hoe effectief het huidige beleid en de huidige voorzieningen/maatregelen zijn. Ofwel: in hoeverre bereiken we echt de doelgroep, de mensen die het nodig hebben? Komen we achter de voordeur, daar waar deze doelgroep zich vaak verschuilt (uit schaamte). De gevolgen van armoede en schulden voor zowel betreffende persoon, gezin en de samenleving zijn groot. Mensen in armoede hebben een groter risico op zowel gezondheidsproblemen als sociale en psychische problematiek. Er zijn allerlei regelingen in het leven geroepen om armoede te bestrijden. Deze regelingen worden echter niet optimaal benut door de doelgroep. Zo wordt de pot voor bijzondere bijstand niet volledig gebruikt. Wat is de reden en hoe zou dit kunnen verbeteren? De regeling vroegsignalering schulden is sinds januari 2021 van kracht. Hoe effectief is deze regeling binnen Cranendonck en wat zou eventueel verbeterd kunnen worden? Welke regelingen zijn er op deze beleidsterreinen, wat zijn de doelstellingen en wat is er gerealiseerd. Breng in kaart of er knelpunten zijn die het realiseren van de ambities in de weg zitten?
Dienstverlening Vanuit gemeente naar burgers. Hoe worden mails, telefoontjes, bouwvragen, etc. afgehandeld. Hoe wordt de kwaliteit van de dienstverlening en zorg ervaren vanuit de WMO, Jeugdzorg en W en I. Wij zijn van mening, dat die overeenkomt met de eerder gestelde kaders, maar aangezien daar door sommigen wel eens vraagtekens bij gezet worden, is het belangrijk dat goed inzichtelijk te hebben, zodat daar rekening mee gehouden kan worden in de volgende bestuursperiode.
Jeugdzorg Kostenstijging in de jeugdzorg
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Hoe realistisch zijn de investeringen (en kosten?) die daarin opgenomen zijn?
Vergunningsverlening Meer grip op Gemeenschappelijke Regelingen Onderwerp komt aan bod nav onderzoek Valkenswaard naar meerwaarde MRE. Uitstappen uit GR MRE is niet voor de hand liggend. Wel zou meer grip vanuit Cranendonck op MRE (GR'en) onderzocht kunnen worden. (Omdat er echter al vaak onderzoek gedaan is naar GR'en heeft dit onderzoek niet de voorkeur.)
Duurzaamheid in Meerjarenonderhoudsplan Tegenwoordig moet er geïnvesteerd worden in duurzaamheid. Vraag is of die investeringen terugverdiend worden en binnen welke tijdsperiode.

(Besloten wordt om dit onderzoek vooralsnog uit te stellen omdat pas over enkele jaren bekend is of investeringen in duurzaamheid terugverdiend worden.)

Informatiebeveiliging

Wat zou Cranendonck redelijkerwijs nog moeten doen aan cq investeren in informatiebeveiliging. De mogelijkheden om te beveiligen lijken eindeloos. Wat zijn zinvolle acties?

Sportbeleid

Doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde sportbeleid. Het afgelopen jaar heeft de gemeenteraad, gesteund door het college, een aantal financieel zwaarwegende besluiten genomen inzake het buitensportgebeuren zonder dat daar vastgesteld beleid aan ten grondslag ligt. Of dat er met clubs afspraken zijn gemaakt over de te betalen huur in de nieuwe situatie. We zouden graag onderzocht hebben wat dit voor financiële en beleidsmatige consequenties heeft op het nog te voeren beleid.